

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

PRISPEVAJMO

vsi za partizanski

spomenik v Železni Kapli

LETNIK V

DUNAJ, V SREDO, 29. III. 1950

ŠTEV. 24 (297)

Enotnost - garant narodnega obstoja

Vso ležko zgodovino, predvsem pa leta po prvi in sedaj po drugi svetovni vojni, smo koroški Slovenci napravili izkušnje, ki jih nikdar ne smemo omalovaževati v naši borbi za doseg popolne enakopravnosti na političnem, kulturnem in gospodarskem področju. Izkušnje, zbrane v letih in desetletjih, občutene na lastni koži, so narekivale in ponavljale koroškim Slovencem neovrgljivi ljudski pregovor: Sloga jači — nesloga tlači! Tudi trpka izkušnja jezenskih volitev še enkrat govori za to, da se trdovratno oklenemo drug drugega, da se strnemo v enotno fronto, ako nameravamo preno prežiti krivice in nasilja polpretekle dobe. Ne morejo in ne smejo nas ločiti socialne in svetovnonazorne razlike, ker mora biti cilj in dolžnost vsakega koroškega Slovenca, da se ohranimo kot živ del svojega matičnega naroda. Vsako cepljenje in razbijanje narodne enotnosti je za naš narodni obstoj pogubno. Če ne bomo enotni, nas bo zmanjkalo vseh. Zavedati se namreč moramo, da nas preganjajo naši nasprotniki samo zato, ker smo Slovenci in ne ker smo tega ali drugega svetovnega nazarja.

Zato ker smo Slovenci, nastopa proti nam strnjena fronta narodnih sovražnikov od nemškega ordinariata pa do žovinstičnega kominformskega vodstva na Koroškem.

Strnjeni fronti sovražnika pa je treba postaviti nasproti našo strnjeno. Ta strnjena fronta pa se ustvarja le na podlagi skupnih osnov, skupnih interesov in skupnih ciljev. In če smo si odkriti in iskreni, potem moramo priznati, da je med nami več skupnega kakor ločilnega. Vsi smo Slovenci in kot Slovenci zastopavljeni na svoji lastni zemlji, preganjani in izpostavljeni tujemu nasilju. Nam vsem velja vojna napoved v šolskem vprašanju, nam vsem gro- delajmo si utvar, vsi dan na dan lahko opazujemo, da se v politiki napram nam ničesar ni spremenilo in da se naši narodni nasprotniki niso ničesar naučili iz strahot polpretekle dobe. Ravno zaradi tega spoznanja pa je še bolj potrebna naša narodna enotnost.

Posebno občinske volitve so dokazale, da je naše ljudstvo spoznalo vsepovsod nevarnost razcepljenosti in se trudilo za enotnost. In na vasi je naš človek pokazal, koliko skupnega ga družijo, koliko skupnih interesov ga veže in koliko skupnih ciljev ga sili k enotnemu nastopu. Tu ni samo šolstvo, ki nas zadene vse Slovence ne glede na politično prepričanje, tu so gospodarska vprašanja kot zastopavljanje od strani kmečke zbornice, obdavčenje, zaostalost našega kmečkega obrata, druga gospodarska vprašanja, tu je vprašanje enakopravnosti našega jezika v javnosti, upoštevanje naše kulturne samostojnosti, pravica do kulturne povezave z matičnim narodom, tu je končno vprašanje zapostavitve našega človeka, ki je za nas vse enako pereče. To je samo nekaj skupnih problemov, ki pa so tako važnega pomena, da je po vseh naših vseh ljudstvo razumelo poziv Demokratične fronte delovnega ljud-

Jugoslavija zahteva priznanje pravic Slovencem v Italiji

Zunanje ministrstvo FLR Jugoslavije je izročilo italijanskemu poslanštvu v Beogradu spomenico, v kateri navaja dejstva o težkem političnem, gospodarskem in kulturnem položaju slovenske manjšine v Italiji. Hkrati je v spomenici poudarjena nujnost, da italijanska vlada podvzame nujne ukrepe v zaščito pravic in interesov slovenske manjšine, ki so zajamčene v mirovni pogodbi. Italija se je z mirovno pogodbo obvezala — je rečeno v spomenici — da bo vsem osebam, ki živijo pod italijansko oblastjo, ne glede na jezik in raso zajamčila vse svoboščine in človečanske pravice ter da je z novo italijansko ustavo vsem državljanom zagotovljena enakost pred zakoni.

Medtem pa teh določil glede slovenske manjšine ne samo da ne izvajajo, temveč slovenski manjšini onemogočajo ves razvoj na področju družbenega delovanja in tako dejansko nadaljujejo z raznarodovanjem slovenskega prebivalstva. Napram slovenski manjšini se poslužujejo groženj in zastraževanj in onemogo-

čajo slovenskim organizacijam vsako delovanje. Posebno slabo ravnaajo s Slovenci, ki so sodelovali v partizanski borbi; aretirajo in zapirajo jih brez vsake pravne podlage. V spomenici so navedeni konkretni primeri nasilja nad slovenskim ljudstvom, kakor na primer umor sekretarja Demokratične fronte Slovencev v Petjaki Luc Andreja, nadalje ravnanje z Bldič Margareto, članico Izvršnega odbora DFS za Slovensko Primorje, požig posestva Slovenca Pozara v Azli in mnogi drugi.

Glede uporabe slovenskega jezika na ozemlju, kjer živijo Slovenci pravi spomenica, da so razmere ostale iste kot so bile za časa fašističnega nasilja. Uporaba slovenščine v uradih je prepovedana, napise, lepake, objave in podobno odstranjujejo ter uničujejo. Z zastraževanjem skušajo popolnoma odpraviti uporabo slovenskega jezika celo v zasebnem življenju slovenskega prebivalstva. Prav tako je še v veljavi fašistična odredba glede nasilne italijanizacije slovenskih imen.

Zadnja leta so dosledno preme-

ščali državne uslužbenice slovenske narodnosti iz krajev, kjer živijo Slovenci. Nobena slovenska občina goriske pokrajine nima v pokrajinskem zastopstvu niti enega svojega zastopnika.

Prav tako zapostavljajo slovensko manjšino tudi na gospodarskem področju; slovenskim trgovcem, obrtnikom in kmetom nalagajo visoke davke in jih tako silijo k izselitvi; na njihova mesta pridejo potem Italijani. Spomenica navaja tudi škodo, ki je bila slovenski manjšini prizadejana s plenjenjem in razdejanjem slovenskih trgovin in raznih drugih obratov po žovinstičnih elementih.

Spomenica poudarja, da je prišla politika zapostavljanja slovenske manjšine do izraza predvsem na kulturnem področju. Sedanje italijanske oblasti so zelo malo napravile, da bi popravile slovenski manjšini med fašističnim nasiljem prizadejane krivice, ko je bilo slovensko šolstvo v Italiji popolnoma odpravljeno. V približno sto vaseh Slovenskega Primorja, naseljenih po Slovincih, ali ni nobene šole, ali pa je pouk v italijanskem jeziku. Kot primer diskriminacije slovenske narodne manjšine glede šolstva navaja spomenica položaj v Standrežu pri Gorici, kjer ima 170 slovenskih učencev 4 razrede, dočim ima 17 italijanskih otrok 2 razreda na razpolago.

Vse intervencije Demokratične fronte Slovencev in političnih organizacij slovenske manjšine pri italijanski vladi in italijanskih uradih glede zaščite osnovnih človečanskih in manjšinskih pravic so doslej ostale brez uspeha. Prav tako so ostale brez uspeha tudi vse tozadevne ustmene in pismene intervencije predstavnikov vlade FLR Jugoslavije v Rimu in zastopnika zunanjega ministrstva FLR Jugoslavije pri italijanskem poslanstvu v Beogradu.

Na podlagi navedenih dejstev — je ob koncu rečeno v spomenici — je mogoče ugotoviti naslednje:

1. Določbe mirovne pogodbe o osnovnih pravicah slovenske narodne manjšine po svobodnem narodnem, kulturnem in gospodarskem življenju so doslej ostale popolnoma neizvedene. Pristojne italijanske oblasti s svoje strani ničesar niso podvzele, da bi zagotovile izvedbo teh določb.

2. Italijanske oblasti so vedele in celo odobravalje navedeno ravnanje v škodo slovenske narodne manjšine in je zato očitno, da tukaj ne gre za kakšno osamljeno delovanje posameznikov ali posameznih organizacij. Vlada FLR Jugoslavije je mnenja, da je tako zadržanje italijanskih oblasti do slovenske narodne manjšine v Italiji v nasprotju s političnim zblíževanjem in vzpostavljanjem dobrih odnosov med obema državama. Vlada FLRJ upa, da bo italijanska vlada razumela potrebo in ukrenila vse potrebno, da zaščiti neokrnjeno politično, kulturno in gospodarsko življenje slovenske manjšine v Italiji. V nasprotnem primeru pa bi bila vlada FLRJ prisiljena, podvzeti potrebne ukrepe v zaščito pravic in interesov slovenske manjšine v Italiji.

Končno bo resnica le zmagala

Če hočeš nekoga diskreditirati, onemogočiti, ugonobiti in nimaš nič tehtnega, da bi mu prišel do živega, se poslužiš pač edinega sredstva, ki ti v tvoji zlobnosti še preostane — laži. Toda star pregovor pravi: „Laž ima kratke noge“. In to drži, saj z lažjo še nihče ni imel uspeha.

Laži pa so tudi edini argument informbirojevcev v njihovi nebrzdani gonji proti socialistični Jugoslaviji in njenemu vodstvu. Lažejo vsi od prvega do zadnjega, od šefa do najmanjšega služe. Očitno si pri tem vsi hočejo zaslužiti kolajne, ker kar tekmujejo med seboj, kdo bo bolj klevetal, kdo čim več lagal.

In ker je povelje tako, jasno da tudi celovški informbirojevski agentje nočejo biti zadnji, nasprotno, oni se hočejo svojemu šefu posebno prikupiti.

stva, ki je klicala vse dobromisleče in poštene k graditvi narodne enotnosti.

In naš zavedni človek na vasi nam je pokazal, kako se ustvarja skupnost. Videl je le strnjeno fronto sovražnika in spoznal potrebo enake strnjene fronte. Pri tem ni gledal na umelno ustvarjeni razkol, ampak je videl le nevarnost razcepljenosti in neenotnosti. Človek ki stoji z obema nogama v resničnem življenju, pač ne pozna ekstremov, ki pomenijo vedno nezrelost in neživljenjskost. V tem spoznanju in iz tega življenjskega gledanja je začel ustvarjati narodno skupnost, ki je naj nihče ne poskuša ponovno razbiti. Resnica je namreč, da je na vasi že skupnost in da skušajo razkol zanesti med naše ljudi le tisti, ki sicer iščejo skupne poti, pa nočejo skupnih ciljev. Naš skupni cilj in cilj vsakega poštenega koroškega Slovenca je narodni obstoj, je popolna enakopravnost našega človeka

Toda, vsa stvar ima eno hibo in sicer precejšnjo. Njihove laži so namreč tako očitne in otipljive, da jim nihče ne verjame, najbrže niti sami ne.

Da vidimo. Pred kratkim je koroški informbirojevski organ „Volks-wille“ objavil „pismo“ nekega jugoslovskega kvalificiranega delavca iz Novega Sada, ki poroča „o bedi jugoslovanskih delovnih ljudi“. (Očitno je to „pismo“ nastalo v redakciji „Volks-wille“ sami ali pa kakršnem koli drugem informbirojevskem glasilu!) Tam namreč bremo, da zasluži v Jugoslaviji kvalificirani delavec 3000 dinarjev mesečno, da pa bi potreboval za najnujnejša živila najmanj 15.000 dinarjev. In dalje: na nakaznice za štiri osebe (!) dobijo dnevno ¾ kg kruha. (Dalje na 2. strani)

na vseh področjih. Tega ne bomo dosegli v naslonitvi na struje, ki so zapišane smrti, niti v pasivnosti, temveč le v borbi proti naskoku celokupne večine, ki je strnjena in enotna edinole v tem osamljenem primeru proti koroškim Slovencem. Ostali bomo le, če bomo v resnici enotni, brezkompromisni in dosledni v borbi za zgoraj postavljene cilje.

Zato ustvarjajmo skupnost na zdravih skupnih osnovah, kakor jo ustvarjajo naši ljudje in ne dopuščajmo, da bi kdo pod firmo graditve skupnosti z ostrim postavljanjem ločnic razbil enotnost naših ljudi v društvih, združništvu in v kmečki organizaciji. Vsak, ki hoče iskreno graditi in ustvarjati skupnost, mora graditi na skupnih osnovah, ne pa poskušati ustvarjati skupnost na momentih, ki nas ločijo. Kdor postavlja v ospredje ločnice, temu ni iskreno pri srcu enotnost, ki edina je garant našega narodnega obstoja.

Končno bo resnica le zmagala

(Nadaljevanje s 1. strani)
ha, mesečno 1,3 kg sladkorja in 1,3 kg masti (mimogrede omenjeno, če bi vse to držalo, bi moralo jugoslovansko delovno ljud. že davno poginiti od lakote!); masti da že več mesecev sploh niso dobili, lani da vse leto niso dobili niti trohice moke; mast in klobase da je mogoče dobiti samo na črni borzi (splošno je znano, da so v FLRJ črno borzo že davno odpravili!); mesečna plača tega „delavca“ — 3000 din — komaj zadostuje za 3 kg masti itd. Kot zaključek pa je v tem vsekakor čudnem „pismu“ rečeno: „Vsak otrok ve, kdo je kriv naše bede: Tito, Ranković in ostali agentje ameriških milijarderjev.“ (Stara njihova pesem!)

Kateri koli jugoslovanski delovni človek bi to bajko bral, bi zmal samo z glavo in se čudil, da je kaj takega sploh še mogoče. Toda, kakor smo v zadnjih dvajsetih mesecih že nešteto krat imeli možnost spoznati, je pri informbirojevskih pisanih vse mogoče.

Gotovo da v Jugoslaviji še nimajo vsega, da tam še ni tako, kakor bo v doglednem času. Toda temu ni kri-va Jugoslavija, temveč prav tisti, ki jo klevetajo in obrekujejo, kajti že iz vsega početka so sabotirali z Jugoslavijo sklenjene pogodbe, končno pa jih, da bi onemogočili uresničitev petletnega plana in izgradnje socializma v Jugoslaviji, odpovedali. Jugoslovanski narodi pa se niso ustavili na svoji poti, kakor so mor- da njihovi klevetniki pričakovali, temveč kljub vsemu pogumno ko- rakajo naprej in bodo tako dospeli do svojega cilja.

Čeprav, kakor smo že ugotovili, jugoslovanskim narodom manjka še tega ali onega, vendar zdaleka ne stradajo, o bedi pa sploh ne more biti govora. Živijo človeka vredno življenje in to vsi brez razlike.

Poglejmo, kako stvar izgleda v resnici. Kvalificirani delavec v Ju- goslaviji zasluži mesečno 5000 do 6000 dinarjev. S tem denarjem si lahko nabavi vse, kar potrebuje za vsakdanje življenje.

Prehrana, če je sam brez družine, ga stane v najboljši menzi naj- več 1000 do 1300 dinarjev. Za sta- novanje, sobo brez opreme plača mesečno okoli 150 dinarjev, za opremljeno sobo pa največ 300 di- narjev. Stanovanje s sobo in kuhinjo

stane mesečno kvečjemu 250 dinar- jev.

Kako je z živili, ki jih dobi na na- kaznice? Vzemimo najvažnejša ži- vila. Mesečno dobi — toda sam, brez družinskih članov, kar hočemo po- sebej poudariti — najmanj 1,5 kg masti, 3,5 kg mesa, 1,4 kg sladkorja in 18 kg moke (deloma za kruh, de- loma pa za kuho).

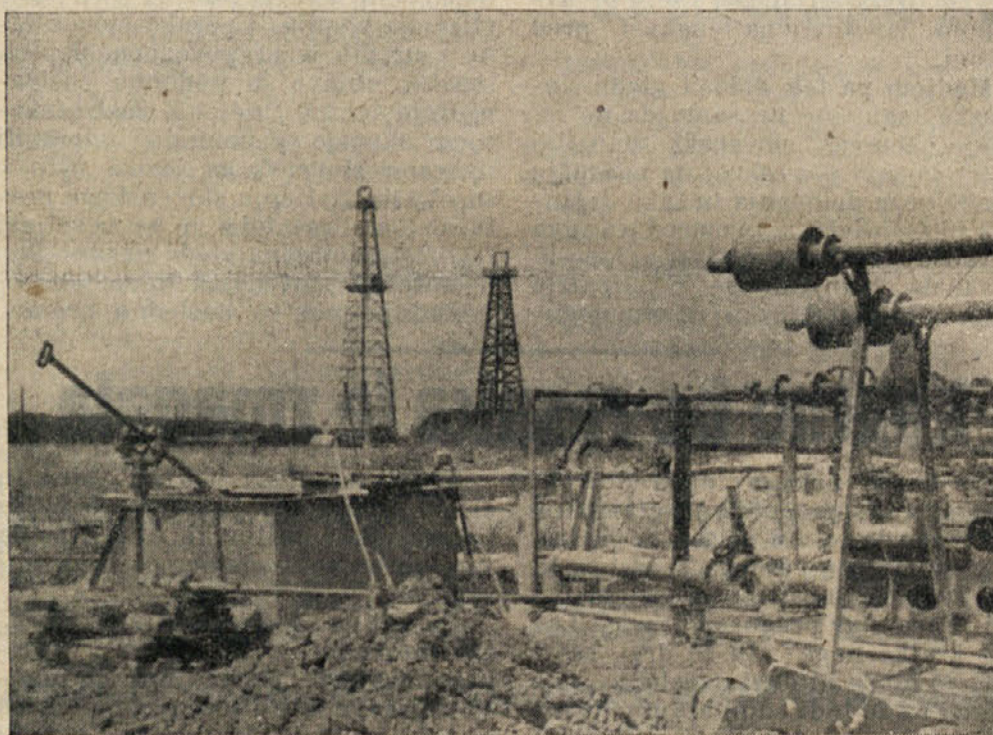
Obleka in obutev je na nakaznice, na točke (pike). Na leto dobi 280 točk, kar zadostuje, da se lahko kompletno obleče. Za moško obleko je treba oddati 60 točk, za srajco in spodnje hlače pa po 10 točk. Moška obleka srednje kvalitete, kupljena v konfekciji, stane do 2000 din, naj- boljša do 4000 din. Nizki čevlji (40 točk) stanejo 500 do 600 din, viso- ki čevlji (80 točk) pa do 1000 din.

Te številke, ki so vsekakor točne in odgovarjajo resnici, nam povedo dovolj, zlasti pa do golega razkrinka- vajo in postavljajo na laž pisarjenje „Volkswille“ in vseh njemu podob- nih lističev. Sleherni delavec v Av- striji in tudi v tako imenovanih ljud- skih demokracijah bi bil kar zado- voljen, če bi mu šlo, kakor gre de- lavcem v Jugoslaviji. Iz navedenih številk tudi vidimo, kako v resnici izgleda „beda“ jugoslovanskega de-

lovnega ljudstva, o kateri ve „Volkswille“ s svojimi pisani toliko pove- dati. Naj gospodje v redakciji „Volkswille“ gredo v Jugoslavijo, na Jesenice, v Trbovlje, v sleherni jugoslovansko tovarno, v zadnjo ju- goslovansko vas in tam povedo ju- goslovanskim delovnim ljudem, kar tukaj pišejo o njih. Z mokrimi cu- njami bi jih pogнали, da se niti ne bi utegnili ozreti nazaj, zakaj jugoslo- vanski delovni ljudje si ne puste do- pasti, da bi kdo tako nesramno kle- vetal njih in njihovo socialistično domovino, ki za njih skrbi, kakor nobena druga država na svetu za svoje ljudstvo.

Pa naj le klevetajo, obrekujejo in se lažejo, kolikor se jim ljubi. Ver- jame jim itak nihče. Jugoslovanski narodi vsled tega tudi ne bodo pre- nehali biti. Nasprotno, utrjujejo se iz dneva v dan, čedalje bolj zaupa- jo svojemu vodstvu, ki jih vodi po pravilni poti, njihov ugled v svetu, med delovnimi ljudmi in resničnimi demokrati je čedalje večji, vse bolj prodira resnica o Jugoslaviji v svet, dokler ne bo dokončno zmagala. Ob- rekovalci socialistične Jugoslavije in njenega vodstva pa bodo slej ko prej prejeli plačilo, ki ga zaslužijo, pri čemer nikakor ne bo zadnji „Volkswille“ in njegovi uredniki.

„Beli rudniki“ pri Dolnji Lendavi

Zdravi in srečni ljudje – cilj socialistične Jugoslavije

Država skrbi za dvig ljud- skega zdravja z organizacijo in kulturo zdravstvene službe, bolnišnice, lekarn, sanatorijev, zdravilišč in drugih zdravstve- nih ustanov.

Ustava FLRJ, člen 36.

Ta člen ustave priča o skrbi ju- goslovanskih oblasti za zdravje svo- jih državljanov.

Bolezen je nenormalen pojav, zato ni dovolj, če to nenormalno bolezen- sko stanje zdravimo in pozdravimo, če se zdravniki pečajo zgolj z bole- zenskimi spremembami in njenimi posledicami. Mnogo važnejše je, da se bolezen prepreči. To nalogo ima takozvana preventivna medicina, ki ne gleda samo na posameznega bol- nega človeka, ampak stremi za tem, da ostane zdrav ves družbeni kolek- tiv.

Po drugi svetovni vojni je v sve- tu velika kampanja za preventivo. Zlasti vodstvo socialističnih držav daje tej panogi medicine vso pod- poro.

V predvojni Jugoslaviji se je sicer vodila borba za priznanje preventi-

ve. Idejni boj kurativne (oskrbni- ške) in preventivne (obvarujoče) medicine je pokazal svoje slabosti. Malokdo je videl, da je med eno in drugo najtesnejša povezava, da mo- rajo biti zdravniki, ki se pečajo s preventivo, zelo dobri specialisti in znanstveniki. Oblast je nudila ta- krat minimalno pomoč tej panogi znanstvene službe. Bilo je samo ne- kaj higienskih zavodov, ki so zaradi gmočnih težav bolj životarili, kot uspešno delali.

Bil pa je v predvojni Jugoslaviji zdravnik, ki je prvi v vsej globini spoznal pomen preventivne medic- ine. To je bil prof. dr. Andrija Štam- par, sedaj predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Ne samo doma, ampak na mednarodnih tribunah je objasnjeval in prepriče- val javnost o nujnosti in pomenu preventivne medicine. Žal so ga v tujini bolj razumeli ko doma. Nje- govo praktično in znanstveno delo v tej panogi je prodrlo šele po osvobo- ditvi Jugoslavije.

Družbeno politične spremembe, ki so posledica narodno-osvobodilne vojne, so ustvarile pogoje za širok

razmah zdravstvene službe v novi Jugoslaviji. Zdravstvena politika je sistematična. Posledice vojne — epidemije itd. — so nalagale pre- ventivi obsežne naloge. Takoj po osvoboditvi je izšel zakon o sanitar- ni inšpekciji.

V Sloveniji je bilo treba rešiti dvoje perečih vprašanj. Popolna medicinska fakulteta v Ljubljani z novim zdravniškim kadrom je po- stala brezpogojna nujnost. In že v začetku šolskega leta 1945/46 se je pričel redni pouk z vsemi vajami v vseh 10 semestrih popolne ljubljans- ke med. fakultete.

V Jugoslaviji gradijo klinike, in- štitute, bolnice, poliklinike itd. Hkrati pa ustanavljajo in izpopol- njujejo inštitute in ustanove, name- njene predvsem preprečevanju bo- lezni. Končni cilj pa stremi za tem, da bo vsaka zdravstvena ustanova kurativna in preventivna obenem, kajti če naj bo zdrav človek cilj ce- lotne medicinske znanosti, ne sme in ne more biti prav nobene meje med tema dvema panogama.

V okviru sanitarne inšpekcije de-

Po širnem svetu

Oslo. V Oslu je bilo odprto zboro- vanje norveških mirovnih komitejev, na katerem se je zbralo 120 zastop- nikov krajevnih odborov, zastopniki svetovnega odbora za mir ter drugi delegati in gostje.

Šanghai. Po poročilu iz Tokia je 12 japonskih organizacij, med njimi Komunistična partija, industrijski sindikati in Liga za obrambo demo- kracije protestiralo proti zasledo- vanju korejskih organizacij na Ja- ponskem. — 1200 policistov z oklopnimi vozovi je napadlo poslop- je, kjer stanuje 33 korejskih družin. Policisti so med stanovaleci, ki so se napadu uprli, izvršili grozno krvo- prelito, kjer je bilo ranjenih 200 oseb, med njimi 60 težko. 123 Ko- rejcev je bilo aretiranih.

Monakovo. V Monakovem se je zbralo več tisoč vojni invalidov na protestnem zborovanju, kjer so za- htevali zvišanje rent na življenjski minimum.

luje higiena dela. V vseh tovarnah, obratih in zadrugah so stalni higie- ničarji, ki skrbe, da delovni proces ne škoduje delavcem. V Ljubljani, Mariboru, Celju, na Jesenicah, v Tr- bovljah, Novem mestu in Murski So- boti so laboratoriji za pregled hra- ne. Ti laboratoriji sistematično pre- gledujejo kvaliteto, zdravstvenost in kalorično prednost vse prehrane. Ta odsek skrbi, da so vse mineralne vo- de sterilne. Novator inž. Šlajmar je napravil posebno napravo za sterili- zacijo steklenic. Vsled stalnih po- gledov je odstotek maščobe v mleku zvišan na 3,2 %, to se pravi večji kot v Holandiji. Menze imajo danes že 4000 kalorij dnevno.

Delo šolske higiene je bilo pred vojno omejeno samo na kurativne poliklinike. Danes ta odsek sanitar- ne inšpekcije redno kontrolira sta- nje šolskih poslopij z ozirom na zdravstvene zahteve šolske mladine. Sistematični splošni in rentgenski pregledi so obvezni. Na učiteljiščih je kot obvezen predmet uvedena šol- ska higiena, da se bodoči učitelji se- znanjajo s pogoji oživanja zdravja šolske mladine.

Epidemiološka služba Slovenije ima svoj zavod in laboratorij. Po te- renu pa so sanitarne epidemiološke postaje. Uvedena je obvezna hospi- dalizacija in brezplačno zdravljenje vseh nalezljivih bolezni, vključno tu- berkuloze.

Že samo rezultati dokazujejo, da je preventiva, oziroma sanitarna in- špekcija odločilno posegla v zdrav- stvene razmere Slovenije, odnosno Jugoslavije. Pri tem je pomagala tu- di zdravstvena prosveta, ki seznaja široke ljudske množice z najbolj zdravstvenimi problemi z namenom, da jih aktivira in vključi v delo pri reševanju samih problemov, kakor n. pr. za boj proti revmatizmu, tu- berkulozi in drugim nalezljivim bo- leznim, za zaščito matere in otroka, za boj proti trahom itd. Zdrav- stvena prosveta izdaja tudi poljud- ne brošure o socialni in najbolj pe- rečih boleznih in zdravstvenih pro- blemih. Poslučuje so filmov in raz- nih predavanj, da bo poslednji dr- žavljan poznal nevarnost bolezni in da se je bo znal ožuvati.

Da pa bo organizacija preventiv- ne medicine še v naprej lahko iz- polnjevala svoje obsežne in odgo- vorne naloge, mora vzgajati kadre. V Jugoslaviji je danes zvezni tečaj za zdravnike — sanitarne inšpektorje. V Sloveniji pa je šola za medicinske tehnike, šola za medicinske higieni- čarje in šola za medicinske laboran- te. Na terenu pa so stalni tečaji za zdravstvene aktiviste.

Zdravstvena služba tako ponosno potrjuje, da je Jugoslavija sociali- stična država. Kajti zdravi in srečni ljudje so smoter in cilj pravega so- cializma.

Po naši zemlji

Bistrica v Rožu. Neki vojni ujetnik, Dunajčan, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva, je prinesel za Irgelčevo družino na Sinah nad vse žalostno novico, da je sin Lipej Partl, posestnik Korajmanove kmetije v št. Jakobu, dne 14. maja 1949 v ruskem ujetništvu umrl. Bil je že določen za transport v domovino, toda je zbolel in moral v bolnico, kjer je bolezen tudi podlegel. Bridko je zadela ta vest Irgelčevo družino, posebno še mater, ker je pred par leti njen najmlajši sin, Toni, študent tehnike, v Gradcu nenadoma umrl.

Irgelčeva družina je zavedna narodna družina, ki jo dobro poznajo tudi bivši partizani, saj je en član družine bil tudi sam partizan. Pokojni Lipej je bil pred vojno požrtvovalen prosvetni delavec.

Irgelčevi družini naše odkrito sožalje!

Št. Ilj — Rove. V št. Ilju je dne 1. marca 1950 nenadoma umrl tovariš Filip Resej, po domače Zlosarjev oče. Kdo ni poznal v naši občini in v vsej okolici rajnega Zlosarjevega očeta? Pa ne samo v tej okolici — poznali smo ga po vsej Slovenski Koroški. Domačini so ga poznali kot zavednega Slovenca, ker se je vedno boril za pravice slovenskega ljudstva. Povsod je bil priključen in je radevolje pomagal vsakomur. Bil je zvest pevec pri domačem „Kernjakovem“ zboru že okoli trideset let. Poznamo pa ga tudi kot izseljenca. Ko je leta 1942. v fistih usode polnih dneh za koroške Slovence divjal po naši zemlji fašizem, tudi Zlosarjevi družini niso prizanesli. Njega in vso družino so pregnali z doma, z zemlje, v katero je vložil ves svoj znoj in vso ljubezen, ker jo je ljubil. Pregnali so ga z namenom, da bi ga nikdar ne bilo več nazaj. Vsi izseljenci, s katerimi je bila Zlosarjeva družina skupaj, ga dobro poznajo in se ga radi spominjajo. Vedno je bil veder ter je bodril in dajal poguma drugim.

Malodušja ni poznal in je prenašal vso nasilje v neomajni veri, da se bo vrnil na svoj dom, ki mu je bil zvest z vso svojo dušo. Bil je zares zvest in dober tovariš vsakomur in bo ostal vsem v najlepšem spominu.

Dne 4. marca 1950 ga je velika množica ljudi spremljala na njegovi zadnji poti. Številna udeležba in obilo vencev je pričalo, kako je bil priljubljen. Od blizu in daleč so prišli izseljenci, da so se poklonili njegovemu spominu. V imenu vseh slovenskih izseljencev se je na domu poslovil od njega tovariš Janko Ogris iz Bilčovsa. Domači Kernjakov pevski zbor, ki ga bo kot dobrega pevca pogrešal, se je poslovil od njega na domu in ob odprtem grobu s prekrasnimi žalostinkami. Predsednik Zveze slovenskih izseljencev, tovariš Vinko Gröblacher, je v imenu Zveze položil venec.

Slava njegovemu spominu! Domačim pa ob bridki izgubi naše iskreno sožalje!

Pliberk. Bil je ravno dan občinskih volitev, lep nedeljski popoldne 12. marca, ko je množica ljudi brez razlike na strankarsko pripadnost pozabila na ugibanje, kakšni bodo volivni rezultati in se razvila v dolgo procesijo žalujočih, ki so spremljali na pliberško pokopališče v mestu in okolici poznano in povsod spoštovano Viternik Nežo, vdovo po sodarskem mojstru. Pred leti ji je umrl mož, sodarski mojster, sama je ostala z dvema malima hčerkama in s tujimi močmi dalje vodila svojo sodarsko obrt. Z velikim trudom in z izredno delavnostjo je premostila vse težave, prebrodila takratno predvojno krizo in dobro vzgojila svoji hčerki, ki sta danes že obe poročeni. Njena izredna gostoljubnost je bila izraz pristne naše slovenske matere, kajti Slovenka je bila in ostala zvesta svojemu narodu vse življenje kljub neprijetnostim v Pliberku. Zaradi te njene značajnosti pa so jo morali ceniti in spoštovati vsi. Tako je končala tek svojega

življenja in se mirno podala k počitku. Naj mirno počiva pod Libičem, zaostanim naše odkrito sožalje! Ohranili jo bomo vedno v lepem in dobrem spominu.

Grablje pri Pliberku. Bolezen se je pomudila pri Petrovi družini v Grabljah. Skoraj vso družino je obiskala in njena spremljevalka smrti si je izbrala dva družinska člana ter sta v 1 tednu eden za drugim umrla najmlajši sinček in stari oče, dedej, Tomaž Apovnik. Sinček je bil komaj nekaj mesecev na svetu, kot najmlajši ljubljeneč očeta in matere in stari oče ga je imel najrajši. Ko so nesli sinčka na libuško pokopališče, je oče Tomaž Apovnik tudi že legel na mrtvaški oder.

Oče je dosegel visoko starost in zasluži, da se pri tem izrednem možu, korenini in grči z naših hribov, nekoliko pomudimo. V njem je posebljenih toliko vrlin pristnega kmečkega človeka, da ga je moral vsakdo nehote spoštovati. Ni bil iz knjig učen mož, ampak znal je brati iz vedno odprte knjige življenja in prožnost duha in izredno zdrav domač razum je bil merodajen za družino in okolico. Vse je dobro premislil in vsako besedo pretehtal, ni veliko in po nepotrebnem govoril, toda, kar je rekel, to je držalo. Neomajno trdne in zdrave pojme je imel o vsem, zaradi tega je znal ločiti med pravim in nepravim, med dobrim in slabim in ravno radi te lastnosti je tudi vse življenje vedel, h kateremu narodu pripada ter je zaničeval odpadništvo in obsojal krivice nad koroškimi Slovenci. Kadar koli je bilo treba, je dal z glasovnico svoj glas slovenski stvari. Vedno je veroval v končno zmago pravice in v času n a j h u j š e g a Hitlerjevega nasilja niti za trenutek ni podvomil, da se bo tisočletni rajh čimprej zrušil.

Največja uteha in vsebina življenja pa mu je bilo delo. Zares, življenje mu je bilo delaven dan do skoraj zadnjega dne. Neutrudno od zore

do mraka je delal in pomagal svojemu sinu, kjer je mogel in kjer je bilo potrebno. Kakor zraščan je bil z grudo, poljem, travnikom in gozdom in vse je z ljubeznijo negoval in obdeloval. Vzel je nenadoma slovo od zelenčih se trat in ostali bodo še dolgo pogrešali njegove pridne roke.

Za razvedrilo in tudi z uspehom pa je negoval svoj ulnjak, muhe, drobne čebelice. Rad se je ukvarjal, z neizogibno pipo v ustih, s čebelami in kdor je žel mimo se je ustavil pri njem, ker od Petrovega očeta je slišal vedno kaj pametnega in koristnega.

In zdaj, oče, mirno si odpočijte na libuškem pokopališču, ker počitek ste zaslužili!

Celovec. Deželni delovni urad objavlja, da je bilo dne 15. marca 16.342 delavcev, ki so iskali zaposlitev, med temi 13.437 moških in 2905 žensk, po večini gradbenih delavcev. Podpora za brezposelne je prejelo 10.602 moških in 1177 žensk, skupno torej 11.779 oseb. Pomoč v sili je prejelo ta dan 1215 oseb, med temi 998 moških in 717 žensk. V prvi polovici meseca marca se je število brezposelnih, ki vlečejo podporo, znižalo za 2051 oseb, kar pa ne zniža števila brezposelnih, ker so to inozemski delavci, ki so po preteku gotovega časa izključeni od podpore za brezposelne, na pomoč v sili pa po zakonu niso upravičeni, vodijo pa jih kot delavce, ce, ki iščejo delo.

VABILO

na razstavo gospodinjstvo-kuharskega tečaja na Bistrici, ki bo v nedeljo, dne 2. aprila 1950 pri Šercerju v Šmihelu.

Razstavljeni bodo kuharski in šiviljski izdelki.

Kuharski izdelki se bodo prodajali.

Razstava bo odprta od 8 do 18 ure.

K obilni udeležbi vabi

Slovenska kmečka zveza.

VELIKONOČNE RAZGLEDNICE

Kdor želi velikonočne razglednice s slovenskim napisom, jih dobi po nizki ceni v Celovcu, Gasometergasse 10.

Ta slika se jim ni hotela pokazati. Hodili so uro, hodili so še eno in bili že vsi zaznojeni kljub hladu vigradne noči — Birnpamarja pa ni bilo nikjer na spregled. Smolnica je že davno ugasnila, toda ta nesreča ni bila prevelika, kajti noč je bila jasna in zvezdnata in v njenem soju se ni bilo težko razgledati.

„Prekleti Birnpamar!“ je klet Anderle, ki se je ves čas držal na čelu četice. Za njim je hodil Tiče, za Tichem Gregl, potem Jorgl, potem ostali. Obstali so na majhni prelihi, od koder si videl nekaj sveta, a le proti Laboški dolini.

„Menda smo le zašli!“ je sopihal Gregl ter gledal naokrog. Ko se ni mogel spoznati, kaj se je, je rekel: „Kakor začarano je vse — ničesar več ne vem...“

„Vodi nas. — Jaz sem si koj mislil!“ Je trdil Jorgl in se plašno ozrl po tovariših.

„Hudič!“ je po slovensko zarobantil Tiče.

Jorgl je jezno vrgel puč na tla.

„Zdaj pa ne napravim koraka več naprej — brez tega! Ali mislite, da bom žejo trpel, na hrbtu pa puč vlačil? Nisem znorel, ne...!“

In že je zletela tudi puška na tratino, takoj nato pa vse ostalo in družba je popadala po tleh. Tiče je odprl pilko puča, se sklonil k odprlini in črpal iz nje v dolgih požirkih. Za njim so pili vsi na isti način.

Zdaj so se malo pomirili in drug za drugim pogledali proti zvezdatemu nebu.

„Ali veste, kako je nekoč samega opata Teofila vodilo, ko se je prepozno vračal iz Roj v samostan...?“ ja začel Jorgl.

„Tiho bodi s svojim opatom Teofilom!“ ga je narahil Tiče; rajši povej kje smo!“

Anderle, ki je dolgo molče opazoval na desno in levo, je menil, da meja ne more biti predaleč, kajti hrbet, ki so ga videli pred seboj skoraj v enaki višini, je bil zaslonjen s temno močno praznino; ki je očividno pokrivala velikovško kotlino.

„Prekleti čuši!“ je nenadoma prvič spregovoril stari Motl. „Ko sem pred petdesetimi leti prvič hodil na Svinjo, je bilo ravno tako.“

Starcu se je poznala sveta notranja jezga.

Spet so nekaj časa molče ždeli in vsak zase pljuvali po tleh debeli ovčji loj od obilne večerje. Skrb in hladna noč sta jim polagoma začela bistrili pijane glave.

„Pater Teofil je takrat hodil...“ je spet začel Jorgl.

„Molči!“ so zdaj vzrojili vsi trije nad strahopetnim tovarišem.

„Ampak jaz trdim, da nas vodi...“

„Ali je pater Teofil takrat tudi puč prenašal?“ je zlobno pripomnil Foltel.

„Ti pa tiho bodi smrkavec! Pomisli rajši, kaj bo, če te nenadoma zgrabi Srb...?“

Gregl je medtem ustal in korakal okoli ležeče skupine.

„Johan že spet smrči!“ je rekel in se ustavil pred hlapcem, ki je meni nič tebi nič takoj zaspal, čim se je vlegel.

Gregl se je iz nekega notranjega nagona pripognil k zemlji in hotel potehtati puč, ki ga je nosil Johan; ko ga je privzdignil, si je skoraj odbil nos. Naglo je spustil posodo na tla in razjarjen zavpil:

„Prasica je skoraj vse požrepala! Ljudje božji! In tukaj je črepala iz našega puča, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.“

Ogorčen je sunil s škornjem v spečo kepo.

„He, pokonci, čuš je tu!“

Johan se je počasi zganil in se začel preobračati.

„Kaj pa je? je zasmrčal.“

„Čuš so tu!“

„Naj pa bodo!“ je odmrmljal Johan in spal dalje.

„Temu ne pomaga nič več!“

Anderle, Tiče in Gregl so se posvetovali, kaj storiti. Tičetu se je zdelo, da začena počasi razločevati.

„Tu preko mora biti že Ruda, vam pravim!“ je trdil.

Ko so strmeli v gozdni hrbet pred seboj, se jim je mahoma zazdelo, da vidijo neko svetlikanje.

„Luč!“

Res, zagledali so luč, ki se je svetlikala skozi ozek gozdni pas, se skrilala, se spet pojavila in se potem popolnoma skrilala.

„Najbrž kdo sveti!“ so rekli, a Tiče je pristavil:

„Meni se zdi, da mora biti tam kmetija.“

„Pojdimo tja!“

Dvignili so še ostale tovariše, pri čemer je bil velik križ z Johanom, in odšli. Pot je vodila naravnost v gozd in se je zložno ovijala nad globačo, iz katere je šumela tekoča voda majhnega potoka. Bilo je že čez polnoč in ozvezdje je vztrepetavalo s posebnim sijem, ki se je začel bliskati od vzhoda. (Dalje)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Franca Košutnik. Tiska Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsergürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt 2, Postschließfach 17.

STRAN NAŠIH ŽENA

Videle smo, kako jugoslovanski narodi praznujejo svoje praznike

Letošnji 8. marec — mednarodni praznik vseh demokratičnih žena so praznovala naše jugoslovanske sestre v času velikih zmag delovnih kolektivov, ki so jih z velikimi napori in požrtvovalnostjo dosegli delavci, nameščenci, strokovnjaki, vzgojitelji, delavci državnih posestev, zadrugi in vsi delovni ljudje Jugoslavije. Temu delovnemu poletu so se priključile tudi žene. V medsebojnem tekmovanju v izpolnjevanju nalog so proslavile 8. marec, ki je postal širom Jugoslavije delovni praznik žena mest in vasi.

Na ta svečani delovni praznik smo bile povabljene tudi žene Slovenske Koroške. Ob prihodu na Jesenice smo bile od tamkajšnjih žena prav toplo sprejete in smo se že ob vstopu v svobodno domovino počutile zelo srečne. V prisrčnem razgovoru z jeseniškimi ženami, ki so nam pripovedovale o delovnem poletu jeseniških kovinarjev, o pravicah, ki jih ima delovna žena v novi Jugoslaviji itd., nam je čas prav hitro minil in odpeljale smo se proti Ljubljani, kamor smo bile namenjene. Zvečer smo prisostvovala svečani proslavi mednarodnega ženskega praznika v veliki unionski dvorani. Proslave so se poleg zastopnikov političnih organizacij in zastopnikov oblasti udeležile tudi delegacije naprednih žena Norveške, delegacija žena iz slovenske Benečije in iz Gorice, ter naša delegacija. Bil je slavnostni govor članice CK KPS tov. Vide Tomšičeve, ki je med drugim nakajala velike uspehe, ki so jih dosegli na področju zaščite matere in otrok. Ko je navedla važnost spoznavanja žena z novo zakonodajo, razumevanje procesa graditve socializma, je tov. Tomšičeva dejala: „Med prvimi nalogami vseh žena in zlasti mater pa je skrb za vzgojo otrok in mladine. Vzgoja lastnih otrok, skrb za njihovo nego in zdravje, je naloga s katero sleherna mati pomaga pri graditvi socializma.“ Nato nam je prav lepo zapel mladinski pevski zbor slovenske filharmonije.

Drugi dan smo si ogledale več mladinskih ustanov, otroške jasli, dom igre in dela, šolske menze, dom slepih, otroška igrišča itd. Povsod smo videle, kakšno skrb posveča ljudska oblast najmlajšim, ženam in materam. Videle smo vzorno urejene jasli, kamor prinašajo matere svoje otroke čez dan v oskrbo, da one lahko nemoteno opravljajo svoje delo. Naše žene se niso mogle načuditi čistoči in redu, ki vlada v takih domovih. V mladinskih domovih, kjer so po večini otroci — vojne sirote, že na prvi pogled opaziš, kako veliko vzgojno delo vršijo vodstva teh domov. Lepo urejene spalnice, jedilnice, učilnice s stenčasi ter tovariški odnos in samozavest otrok samih so priča, da se tukaj vzgaja nov socialistični človek. Do solz ganjene smo bile v domu slepe mladine. Od malih pionirčkov do odraslih in zdravih ljudi, polnih življenja, samo slepih, vidiš v tem domu. Toda ljudska oblast je poskrbela, da se tudi slepi počutijo srečni in zadovoljni. Lepo oblečeni in oskrbljeni z vsem pozabijo svojo pohabljenost. V domu imajo tudi šolo z nižjimi in višjimi razredi, kjer se učijo čitati in pisati kakor tudi druge predmete, ki jih bodo rabili v življenju. Za slovo nam je zapel pevski zbor doma in je goriške in koroške žene prisrčno pozdravil slep mladinec.

Ogledale smo si tudi mučilnico ali bolje rečeno morišče, kjer so belogardistični krvniki najstrašnejše mučili in pobijali zavedne slovenske ljudi. Gotovo je že vsakdo izmed nas slišal o tem strahotnem kraju, o cerkvi pri Sv. Urhu. Srečale smo žene, ki so se vračale, ko so za praz-

nik žena položile vence na grobove svojcev in padlih talcev, ki so bili na tem morišču zverinsko pobiti. Šle so z nami nazaj na hrib in razkazale mučilnice, ki so jih imeli v mežnariji in rov, ki je vodil iz cerkve pod hrib, da so si morilci tako za primer napada zagotovili možnost za beg. Žene so nam pripovedovale, da so ti belogardistični klavci vsak dan prejemali obhajilo in potena z duhovnikom na čelu šli mučiti in ubijati žrtve, ki so jih v to morišče prignali iz raznih krajev, največ pa iz bližnje okolice. V grobovih, ki so bili raztreseni po vsem hribu, so našli ljudi brez rok, brez nog, z zanko na vratu, na rokah itd. Grobove so ti belogardistični zločinci in izdajalci slovenskega naroda maskirali s tem, da so na grobove podrli smreke. Pozneje so se nekatere smreke posušile in pod vsako tako smreko so našli grob. Orisala sem samo v nekaj besedah ta strahotni kraj, čeprav bi se dalo napisati mnogo o vsem tem, kar so nam pripovedovale žene iz okolice Sv. Urha. Ti zločinci so se godili od leta 1943 dalje do konca vojne, v času, ko se je na smrt obsojeni slo-

venski narod boril za svojo osvoboditev.

9. marca so nam tovarišice iz Glavnega odbora AFŽ pripravile prijeten izlet na morje. Nobena od nas še ni videla morja in tudi ne prelepih primorskih krajev. V Kopru smo se pozdravile s slovenskimi in italijanskimi antifašistkami. Posebno se je nam dopadla enotnost slovenskega in italijanskega delovnega ljudstva, ki se zaveda, da samo enotno lahko premaguje težkoče, ki se mu postavljajo na pot pri graditvi socializma. Ogledale smo si tudi tovarno rib. Med delavkami v tovarni so bile tudi večkratne udarnice. Po kratki in prijetni vožnji po morju smo se poslovile od koprških žena, ki so nas obdarile in obsule s cvetjem. Na poti proti Ljubljani smo obiskale kmečko delovno zadrugo Gabrovica, ki leži v bližini cone B, v okraju Sežana. Staro in mlado nas je pozdravljalo, ko smo jim povedale, da prihajamo iz Koroške. Razgovarjale smo se s posameznimi zadrugniki. Bile smo seveda precej radovedne, kakšno je življenje v zadrugi in smo jim stavile razna vprašanja. Vpraša-

le smo tudi, če bi kateri koli izmed njih imel željo izstopiti iz zadruge. Kar enoglasno so nam odgovorili, da sedaj ne bi hotel izstopiti nobeden, ko so premagali že toliko težav in vedo, da bodo sedaj iz dneva v dan boljše živeli. V Gabrovici so začeli zadržno življenje že leta 1944, ko je bila vas od fašističnih okupatorjev popolnoma izropana in požgana. Že lansko leto so dobile nekatere družine poleg hrane in obleke še 40.000 dinarjev za svoje delo. Po osvoboditvi so si zgradili velik zadržni hlev in postavili novo vas. Lepe nove hišice izgledajo kakor vile, v katere se bodo v kratkem vsele družine zadrugnikov. V prisrčnem razgovoru z zadrugniki smo prišli tudi na Kominform. Očitajo nam, da smo bili gestapovci, pravi zadrugnik, zakaj so potem do tal porušili in požgali našo vas, metali žive v ogenj in tako dalje. Tako so nam pripovedovali zadrugniki in nas z borbena pesmijo spremili na avto.

Tako smo med brati v Jugoslaviji doživeli res pravi delovni praznik, ki ga pozna samo ljudstvo, katero z vsemi silami in kljub ogromnim težkočam koraka naprej do zmage — v socializem.

Mira

Tudi tržaške in beneške žene čutijo z nami

Na povabilo tržaških žena smo se odzvale tudi koroške žene in se udeležile II. kongresa AFŽ v Trstu. Odpeljale smo se tri delegatke, zastopnice Podjune, Roža in celovškega okraja, zastopnice slovenskih koroških žena. Vožnja je bila zelo prijetna in slikovita. Odpiral se nam je nov svet, poln zanimivosti in krasote. Čim bolj smo se bližale jugu, tembolj se je že razvijala narava, trate in pičla žitna polja so bila zelena in mandeljeva drevesa so bila v najlepšem cvetju.

Spotoma smo se še ustavile v Gorici in si ogledale lepo in snažno mesto, v katerem žive po večini Slovenci in je zasedeno po Italijanih. Z goriškega gradu je daleč naokoli krasen razgled, tako tudi po jugoslovanskem ozemlju. Po ogledu že 900 let starega gradu, katerega zanimivosti nam je razkazoval oskrbnik Italijan, smo se podale nazaj v mesto v Slovenski dijaški dom, kjer so pisarne tamkajšnjih slovenskih organizacij; med drugimi tudi AFŽ. Spoznale smo se z ženami Gorice, Julijske Benečije in bližnje okolice, katere so bile tudi namenjene kot delegatke na kongres v Trst. Skupno z njimi smo nadaljevale pot v Trst. Kmalu smo zagledale prelepo Jadransko morje, ki se je lesketalo v prvih sončnih žarkih pre-

krasnega pomladanskega dneva. Koroške smo posebno nestrpno čakale prihoda v Trst. Na postaji nas je pričakovala tov. Špela, prisrčno smo se pozdravile in krenile nato na zajtrk. Tudi večna tržaška bora je dvignila svoje peruti in nas malo prezračila in osvežila. V hiši Demokratizne fronte so nas pričakovale tržaške aktivistke in nas po iskrenem sprejemu pogostile z raznimi okrepčili; med drugimi tudi s slastnimi bananami.

Nato smo odšle na prefekturo, da se prijavimo, od tam pa na kongres, ki je bil v okraju Sv. Ivana izven mesta. V mestu samem žene niso dobile primerne lokalne za kongres, kajti tako italijanske oblasti kakor tudi kominformovci jim delajo vedno težave pri kakršni koli prireditvi. Zaradi tega dvorana v Sv. Ivanu ni mogla zajeti vseh delegatk in gostov — četudi je bilo prostora za okoli tisoč oseb, moralo jih je precej ostati na prostem. V Trstu so bile tudi zastopane AFŽ Jugoslavije in smo se z njimi srečale! Z zanimanjem smo poslušale poročilo žen o njihovem delu, o borbi in napredku. Kongres je trajal dva dni. Goričanke pa so želele, da Korošice poselimo tudi njihovo konferenco, zato so prišli z avtom po nas v Trst, da smo se peljale nazaj v Gorico.

Tudi na tej konferenci se je videla razgibanost in borbenost žena. Priznali moram, da so Primorke pač bolj vztrajne in borbene kot pa Korošice.

Ne popuste niti pod najtežjimi okoliščinami, po pogostih napadih kominformovcev in italijanskih reakcionarjev vztrajajo v svojem delu, še tesneje se povežejo med seboj in se bore za svoje pravice. Stare ženske so stopale na oder in govorile tako krepko, brez strahu in polne odločnosti, da jih moraš občudovati in jim dati vse priznanje. Govorile so žene iz Julijske Benečije tako ognjevit, tako hrabro — tudi one so tožile o slabih razmerah, ki vladajo v Julijski Benečiji. Nimajo slovenskih šol, nobene možnosti za izobrazbo mladine, poleg tega pa vlada tam tudi še velika brezposelnost. Žive tam ljudje res v veliki bedi in kljub temu ne klonejo. Neka Benečanka je dejala: Tovarišice, tako je v naši Benečiji, kljub temu terorju pa gremo naprej po tisti poti, ki je osvobodila veliko naših bratov, po tisti liniji, ki združuje vse poštenje ljudi, ki se borijo za pravice in za boljšo bodočnost. Me žene iz Benečije bomo skupno z vami v vseh težavah in trpljenju, da dosežemo pravice, ki jih nam odrekajo Italijani.

Ob tej priložnosti smo Korošice poklonile ženam Trsta in Gorice skromna darila, dva albuma s pokrajinskimi slikami naše lepe Koroške in o delovanju in naših prireditvah na terenu. Izročila sem jim prisrčne pozdrave žena Slovenske Koroške in na kratko orisala našo borbo za doseg enakopravnosti v nacionalnem in šolskem vprašanju.

Med sestrami iz Benečije in Trsta je zavladalo silno ogorčenje, ko sem jim pripovedovala, kako nam avstrijske oblasti odrekajo in krati najosnovnejše pravice.

Delovnemu delu kongresa je sledil kulturni program, v katerega je bilo vpleteno mnogo koroških pesmi in govori o neosvobodjeni Koroški. Po končanem kongresu so nam Tržačanke razkazovale mesto in okolico, kjer smo prebile lepe dneve — polne lepih spominov. Na predvečer 8. marca smo obiskale bližnje vasi in prisostvovala njihovim prireditvam — povsod so nas prisrčno sprejeli in dajali poguma v naši borbi za skupno boljšo bodočnost.

Hilda

NASVETI ZA MATERE

(Nadaljevanje)

Če ima mati dovolj mleka, naj v šestem mesecu zamenja samo en obrok s prikuho in ostale obroke naj še doji, posebno če vidi, da otrok pri tem napreduje, saj to se vidi po videzu otroka, ali na teži pridobiva ali hujša. S sedmim mesecem naj zamenja še večerni obrok za gostejšo hrano. V tej starosti mora otrok dobiti že več gostejše hrane. Večerni obrok naj bo iz mlečnega zdroba, riža, ovsenih kosmičev (riž in ovseni kosmiči morajo biti pretlačeni skozi sito). Jed naj bo tudi za večerni obrok tako gosta, da ga boš hranila z žličko. V tej starosti še razredčimo mleko in sicer vzamemo dva dela mleka in en del vode. Na 1 del (100 gramov) vzamemo 1 kavino žličko ali 1 kocko sladkorja. Nerazredčeno mleko damo otroku šele z 11. do 12. mesecem. Otroku ne smemo dati premalo in ne preveč

za jesti. Vzame se splošno merilo, vendar pa ne velja za vse otroke enako. Močnejši in večji otroci rabijo več kot slabotni.

Za opoldanski in večerni obrok vzamemo približno 150 do 200 gramov (jedilna žlica ima 15 gramov). Otroku je treba jediti menjavati, da se jih ne preobije. Ne dajamo mu vedno ene in iste prikuhe in zdroba. Na zdrob mu deni od 7. meseca dalje za noževico konico surovega masla. Za dojenčka je tudi dobro, da mu po šestem mesecu dajemo v zimskem času dnevno 1 kavino žličko ribjega olja; o tem se posvetuj še z otroškim zdravnikom. Ribje olje vsebuje poleg drugih vitaminov vitamin D, ki pospešuje jačanje kosti. Proti koncu 11. do 12. meseca naj otrok dobi pa povsem mešano hrano, izogibaj se pa ostrih začimb in mesa.

(Dalje)